

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی کاه، تا: ۹۹۷ق؛ واقف: حاج عماد
فهرستی، تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه کاغذ
نخودی، ۹ گگ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۲۷-۲۹۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۲۰
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا:
۹۹۷ق؛ واقف: فهرستی؛ ۸ گگ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۶-۶۰۲]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۷۷/۱-۳۱/۱۵۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاه: بدر بن عاقل محمد بن نصر الله بن میرد، تا: شنبه ۸
ذیحجه ۹۹۸ق؛ مجدول، محشی به نقل از کتب و افراد مختلف از
جمله شرح البخاری للعلامة الکرمانی و «زکریا»؛ جلد: تیماج
سرخ، ۴۰ گگ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۰×۱۰سم [ف: ۵-۲۴۳۱]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۲۹/۳
آغاز: برابر؛ انجام: سنة ثلاث و ستین و اربعمائة، و الله اعلم
بالصواب و یبده مفاتیح الابواب
خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۹
سطر [ف: ۵-۳۴۸]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۱۱/۳
آغاز: المقدمة فی معرفة انواع علم الحديث و هی عشرون نوعاً
الاول اشتراط الاسناد و هی شی عظیم؛ انجام: هل هو اخبار او انباء
فالجمهور علی انه اخبار ثم الاحادیث جمع احدوثه و هو ما
یحدث به.
خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج
قهوه‌ای، ۱۳ گگ (۱۱۱-پ-۱۱۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱/۵سم
[ف: ۲۸-۱۵۵]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۷۱/۴
آغاز و انجام: برابر؛ المسماء بالخلاصه لمیر السید الشریف
الجرجانی
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا:
قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۵ سطر، اندازه:
۲۲/۸×۱۳/۵سم [ف: ۱۶-۴۱۰]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۷۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی،
آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۷ گگ، ۱۳ سطر، اندازه:
۲۲/۸×۱۳/۵سم [ف: ۲۷-۲۹۴]
۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۶۴/۳
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه عارف نوشاهی - اسلام آباد پاکستان؛ خط:
نسخ، کاه: نصرالله بن عبدالسلام، تا: ۱۳ جمادی الاول ۱۱۱۲ق؛

ب خلاصة الحيوان < خلاصة الخمسة
ب خلاصة الحيوان < خلاصة الحيات في احوال الحكماء و
الاعيان

● خلاصة الخلاصة = علم الحديث = علوم الحديث =
الخلاصة في اصول الحديث = شرح الخلاصة في
اصول الحديث = دراية الحديث / درايه / عربي
xulāṣat-ul xulāṣa = 'ilm-ul ḥadīṭ = 'ulūm-ul ḥadīṭ = al-
xulāṣa fi usūl-il ḥadīṭ

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری
jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

وابسته به: الخلاصة فی معرفة الحديث = مختصر فی اصول
الحديث؛ طیبی، حسین بن محمد (-۷۴۳)
رساله کوتاه و در واقع تلخیصی است از کار حسین بن محمد
طیبی در علم حدیث و اصطلاحات آن؛ شامل یک «مقدمه» و
چهار «باب»: المقدمة؛ فی بیان اصوله و اصطلاحاته؛ باب ۱. اقسام
الحديث و انواعه، در سه فصل؛ ۲. الجرح و التعديل، در دو
فصل؛ ۳. تحمل الحديث؛ ۴. اسماء الرجال. كشف الظنون
(ج ۱ ص ۴۷۲) از آثار میرسید شریف حاشیه بر «خلاصة فی اصول
الحديث» شرف الدین حسن طیبی را ضبط کرده که با اسلوب
این رساله وفق نمی‌دهد. به هر صورت این رساله با «خلاصه در
اصول حدیث» شرف الدین طیبی قریب عبارات است و
می‌نمایاند که این رساله خلاصه و تنقیح کتاب طیبی باشد. این
رساله با اسامی گوناگون ثبت شده و برخی آن را از سید شریف
جرجانی دانسته‌اند ولی در صورت عناوین و مباحث رساله یکی
است.

آغاز: بسمله هذا مختصر جامع لمعرفة علم الحديث مرتب علی
مقدمة و مقاصد المقدمة فی بیان اصوله و اصطلاحاته المتن هو
الفاظ الحديث التي يتقوم بها المعاني السند اعم من ان يكون قول
الرسول صلى الله عليه او الصحابي
انجام: و البيهقي ولد سنة احدى اربع و ثلاثين و ثلاثمئة و ثمانين
و ثلاثمئة و مات بنشابور سنة ثمان و خمسين و اربعمئة تمت
المقدمة الشريفة الشريفة ...

چاپ: اسکندرية، دار الدعوة، ۱۴۰۳ق، تحقيق فؤاد عبدالمنعم
احمد، ۹۴ص؛ رياض، دار الرشيد، ۱۴۰۷ق، تحقيق على زوين،
۲۰۷ص، با عنوان «رسالتان في مصطلح الحديث للجرجاني و
الكافيجي»

[كشف الظنون ۷۲۰/۱؛ مكتبة امير المؤمنين ۴۷۲/۲؛ دنا ۹۵۲/۴ (۱۱ نسخه)؛
الارواق العامة بغداد ۲۴۴/۱ و ۲۴۵/۱]

شرح و حواشی:

۱- الحضائر القدسية فی شرح اصول الحديث المصطفوية؛ همای،
احمد بن احمد (-۹)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

باشد و یا ممکن است دو تحریر از یک رساله باشد.
آغاز: ۱: بسمله و به نستین الحمدلله و سلام علی عباده الذین
اصطفی علی الخصوص ... اما بعد این رساله ایست در بیان اعتقاد
اهل سنت و جماعت و بیان مذاهب حق و باطل فصل اول در
بیان اعتقاد بدانکه هیچ بنائی ...

۲: بدانکه ارشادک الله فی الدارین که از اهم مهمات دینی است
بیان اختلاف فلاسفه در حدوث عالم و در حشر اجساد و در
شبهه ایشان. تقریر خلاف در آنکه فلاسفه گفته اند عالم قدیم
است و همیشه بوده است و خواهد بود و تمسک باین وجه کرده
اند که وجود عالم عطائی است از حضرت خداوند تعالی ...

انجام: و مذهب حق مذهب اهل سنت و جماعت است و السلام
علی من اتبع الهدی و صلی الله علی سیدنا و حبیبنا محمد و علی
آله و صحبه اجمعین

[روضات الجنات ص ۴۹۷-۴۹۹؛ فهرست برلین ۸۴۰۵ و ۱۹۵۴/۷؛ دنا ۵۲۹/۷؛
فهرستواره منزوی ۱۴۸/۶ و ۱۸۵/۶ با عنوان «شریفیه» و ۴۲۶/۹ «عقاید اهل
سنت و جماعت»]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸/۱۶

آغاز: برابر ۲؛ انجام: پس کشته، باجل مقدر مرده باشد نه باجل
مسمی. تمت الرساله الشریفیه فی یوم الاحد ثانی عشر من شهر ذی
القعدة الحرام سنه ثمان و تسع و ثمانیه.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۸۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۳۷-۱۴۳)،
اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۹-۶۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸/۳

آغاز: برابر ۱؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۸۹۹ق، جا: یزد؛ کاغذ: شکری، جلد:
تیماج قهوه‌ای، ۲ص (۴۹-۵۰)، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۹-۵۹۶]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰۸/۳

آغاز: رساله میر سید شریف که بجهت امیرزاده امیر محمد حاکم
شیراز نوشته است. تقریر خلاف در آنکه فلاسفه گفته اند که عالم
قدیمست و همیشه بوده است و خواهد بود و تمسک بدین وجه
کرده اند که وجود عالم عطایست از حضرت خدای تعالی؛
انجام: و این دو قسمند بتقدیر خدای. اول را اجل مسمی خوانند و
دوم را اجل مقدر پس کشته باجل مقدر مرده باشد نه اجل مسمی.
تمت الرساله بعون الله و حسن توفیقه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، ۵گ (۲۴-)
۲۸پ، ۱۵ سطر (۵×۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲۱۰-]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳/۳-۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۵۷۵]

● عقاید الایمان / کلام و اعتقادات، شرح دعا، رجال - فارسی

‘aqāyed-ol imān

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری

[دیباچه اختلاف الفقهاء چاپ پاکستان؛ سزگین ۴۳۹/۱ و ۴۴۱]

شرح و حواشی:

۱- القلائد فی شرح العقائد الطحاویة؛ قونوی، سعدالدین مسعود

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغرب، کا: محمد بن مصطفی، تا: ۹۸۵ق؛ جلد:
مقوایی، ۹گ (۶۷پ-۷۵پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۲۵۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

القصیده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد احمد بستانی، تا:
۱۰۵۲ق؛ ۱۵ سطر [ف: ۵-۲۴۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۶۵/۹

آغاز: الفصل الاول فی تصحیح الاعتقاد و تطبیقه لمذهب اهل
السنه و الجماعة و جمله ما فی هذا الفصل؛

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لنینی-رم ۳۹ روسی ۳۳۹؛ خط:
نسخ، کا: حسین بن محمد [بن محسن بن] شمس الدین، تا: صفر
۱۲۹۱ق؛ ۳گ (۱۹۴-۱۹۶) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳/۹ عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: و الله سبحانه الهادی للحق و هذا آخر ما أردنا
و الیه أشرنا. تمت العقیده للطحاوی.

نسخه اصل: کتابخانه چستریتی، ش ۴۴۰؛ خط: نسخ، بی کا،
بی تا؛ رکابه دار، محشی با امضای «منه»؛ ۵ص (۱۰۲-۱۰۶)، ۲۳
سطر [عکسی ف: ۴-۱۷۱]

● عقائد اهل سنت و جماعت = رد شبهات معتزله /

کلام و اعتقادات / فارسی

‘aqā’ed-e ahl-e sonnat va jamā’at = radd-e šobahāt-e
mo’tazele

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

gorjāni, ‘alī-ye-bn-e mohammad (1340 - 1414)

اهدا به: امیر محمد حاکم شیراز

رساله‌ای است در بیان اعتقاد اهل سنت و جماعت و بیان مذاهب
حق و باطل. دارای این دو فصل است: فصل ۱. اصول اعتقادات؛
فصل ۲. بیان اختلافات مذاهب. مؤلف در فصل دوم، سنی را
مقابل معتزلی قرار داده و اختلافات آنان را در مسأله رؤیت و
قضاء و قدر و دیگر مسائل بدین گونه نقل کند و اما از دیگر فرق
یاد نکرده جز در اواخر فصل، در مسأله امامت که از «خارجی» و
«شیعی» نیز یاد کرده و در پایان می گوید: «شیعه و خوارج هر دو
بر ضلالت اند و مذهب حق، مذهب اهل سنت و جماعت است».

در مصادر، ذکری از این رساله در ضمن مؤلفات سید شریف
نیست. وجود دو سرآغاز برای این رساله این شبهه را به ذهن
می‌زند که او دارای دو رساله است که یکی تلخیص دیگری

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276260

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱۰/۲۰

چاپ: گنجینه بهارستان، حکمت ۲، مسلسل ۱۱، تهران، کتابخانه
مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۹ش، با تصحیح علی اوجبی؛
[دنا ۷۷۷/۷؛ الذریعة ۳۳/۱۶؛ کشف الظنون ۸۷۰/۱؛ ۱۱۹۸/۲]
شرح و حواشی:
۱- شرح الغرة فی المنطق؛ صفوی، عیسی بن محمد (۹۰۰-۹۵۳)
۲- شرح الغرة فی المنطق (۳ عنوان)
۳- شرح الغرة فی المنطق؛ فارابی، محمد علی

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کتاب = مؤلف، تا: ۸۲۴ق؛ مصحح، محشی با نشان
«منه سلمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲گ (۱پ-۱۲)،
۱۹ سطر (۱۲/۵×۶)، اندازه: ۱۷/۵×۹/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۲۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: رازی، عبدالحی بن عبدالعزیز، تا: ۸۵۹ق؛
محشی؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: مقوا،
۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۳سم [ف: ۲۴ - ۲۳۴]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: حسین بن قنبر علی حسینی، تا: ربیع الاول ۸۶۶ق؛
مصحح، محشی به لفظ «منه رحمه الله»؛ واقف: شاه عباس صفوی؛
۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۹/۵سم [ف: ۱ - ۴۰۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳۴/۴

آغاز: برابر؛ انجام: کل مقول علی أمور متفقه بالحقیقة فی جواب
ما هو أولاً

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، ۶گ
(۱۸-۲۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۸/۵سم [ف: ۳۱ - ۴۱۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۸۶/۱

انجام: فصل الحجة علی ثلاثة انواع ... نحو کل انسان حیوان و
کل حیوان جسم فکل انسان جسم ب

خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح،
محشی، با نشانی بلاغ؛ جلد: تیماج؛ ۱۲گ (۱پ-۲۱پ)، اندازه:
۱۶×۱۱سم [ف: ۲۱ - ۸۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۸۰

آغاز: برابر؛ انجام: فلیس المکاوحة فی طلب توضیحها من المعلل
و المعرب تمت الرسالة ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعد ۹۵۹ق؛ واقف: خواجه شیر احمد؛
جلد: پارچه ای، ۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۱۰سم [ف: ۱ - ۲۶۴]

۷. قم؛ اعظم قم؛ شماره نسخه: ۷۸۱/۱

آغاز: حقتت فیها مقاصد المیزان فی تنقیح البیان و توضیح التبیان
و طوبی لمن ایقنها للاستظهار و ایقنها للاستحضار کل ذلك ...
اعلم ان للنفس الناطقة الانسانية؛ انجام: برابر

آغاز: برابر

در فهرست با عنوان «رمز الوحی» آمده؛ خط: نسخ، بی کا، تا:
۹۹۶۵ق؛ ۳گ (۱۵۱-۱۵۳)، اندازه: ۱۹×۱۳سم [ف: ۴ - ۱۲۷۰]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۸۲۱/۳

خط: نسخ، کا: محمد شریف ابن محمد قائمی، تا: ۹ شوال
۱۰۶۱ق؛ ۵گ (۱۴۰-۱۴۴)، ۱۶ سطر (۱۴×۶) [ف: ۵ - ۳۴۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۳۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۶۵ق [القباتی: - ۴۱۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی قراهانی ورامینی، تا:
۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۱۵) با شماره ۲۸۶/۸ آمده؛ ۲گ (۵۴-۵۵-۵۵)

(۵۵)، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۷/۵×۱۸سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۲۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۳۳/۶۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: نعیم الدین، آقا محمد، تا: ۱۲۷۰ق؛
اص (۶۰۲) [ف: ۱۷ - ۹۱]

۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۲۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: یدالله کجوری نظریاک، تا: ۱۳۵۲ق؛
۴گ (۲۲۵-۲۲۷پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۷سم [ف: ۱ - ۴۳۴]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۴۶

آغاز: بسمله و به نستعین، گوید شیخ پیشوای دانا آگاه یگانه؛
انجام: مستجیر بکم زائر لکم عائذ لائذ بقبورکم
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۸۱ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

● الغرة = ترجمة الكبرى = اصول المنطقية = المنطق

منطق / عربی

al-ğurra = t.-ul kubrā = usūl-ul mantīqīya = al-mantīq

جرجانی، محمد بن علی، - ۸۳۸ قمری

jorjānī, mohammad ebn-e 'alī (- 1435)

وابسته به: کبری در منطق = الرسالة الكبرى فی المنطق؛
جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

ترجمه تحت اللفظی است از رساله «کبری» پدرش میر سید
شریف گرگانی.

آغاز: منطق کل منطق بنشر محامده خلیق و ذکر مباحثه حقیق و
بسط موایده یلیق تصور ذاته محال و ان کان للتصدیق فی صفاته
مجال کلیات الامور و جزئیاتها بتقدیره و انواع الاجناس و
فصولها بتدبیره المنزه عن الاعراض المقدس عن الاغراض معبود
غیر محدود معلوم غیر موسوم الیه الاقضیه و الاحکام و علیه
الاقیسة فی الانتظام ... اعلم ان النفس الناطقة الانسانية باعتبار ما
یخصها قوتین عاقله و عامله ...

انجام: و ان كانت مانعة خلو كان الحال علی عکس ذلك لجواز
اجتماعهما صدقاً و علیه تصفیح الأمثلة، تمت الرسالة الشریقة.

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276261

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری
jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

مختصری است درباره افعال خداوند که آیا تابع مصالح و مفاسد واقعی است؟ پس از مقدمه‌ای در بیان فرق بین غایت و غرض. (عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله اذا ترتب علی فعل اثر فذلک الاثر من حیث انه نتیجه لذلک الفعل و ثمرته یسمى فائده له و من حیث انه علی طرف الفعل و نهایته یسمى غایة لها ... ثم ذلک الاثر ... ان كان سببا لاقدام الفاعل ... یسمى بالقیاس الی الفاعل غرضا انجام: او اراد اظهار ما یناسب افهام العامه علی مقتضی قولهم کلموا الناس علی قدر عقولهم [دنا ۷۹۱۷-۷۹۲-۲۲ نسخه]

شرح و حواشی:

۱- حاشیه الفرق بین الغایة و الغرض

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۴۰۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین اشرف حسینی، تا:

قرن ۱۰؛ ۱۰۱ ص (۱۷۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹ سم [مؤید: ۱-۳۳۰]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۹-۴/۱۲-۵۹۵۷

خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۳ سطر

[آستانه قم: ۲۱۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری و شکسته، کا: اسماعیل بن حاجی محمد

کریم شیرازی، تا: ۹۹۹ق؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱ ص،

اندازه: ۵/۱۴×۲۰ سم [ف: ۱۰-۲۲۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۱/۶۵۲۴

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۷-۴۵۲]

۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۷/۱

آغاز: برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «رساله فی افعال الله» و ناشناس آمده؛

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج عنابی، ۲ ص (۱-۲)،

۳۷ سطر، اندازه: ۵/۱۵×۲۱ سم [ف: ۷۹-]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۹۴/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «فی الاثر و الغایة» آمده؛ خط: نستعلیق

بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ ۲ گک

(۹۶-۹)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۲ سم [ف: ۸-۴۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۴۳/۵

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۸ سطر

(۱۲×۷)، اندازه: ۱۳×۱۹ سم [ف: ۱۶-۴۹۸]

کا: محمد ضیاء ولد، تا: ۱۲۲۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۳ گک، اندازه: ۵/۱۰×۱۶/۲ سم [رایانه]

به غرض الاغراض - تفسیر کتاب اسطقس

● الغرض (رسالة فی) = المتحرک / فلسفه عربی

al-ğaraḍ (r-un fī) = al-mutaḥarrik

ابن باجه، محمد بن یحیی، - ۵۳۳ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā (- 1139)

در آن از «رسالة الوداع» خود و از کتاب «سیرة» (گویا: تدبیر) المتوحد» خود و از کتاب الحروف و از ارسطو و اسکندر و فارابی یاد کرده است. در آن می‌گوید: محرک اول در حیوان نفس است و نیز در مورد تناسب محرکات در انسان بحث می‌کند.

آغاز: قال ابوبکر محمد بن یحیی: قد تبین فی «السماح الطبیعی» بالاقاویل التي تعطی الیقین ان کل حركة تكون عن اکثر من محرک واحد و هی التي لا یتحرک فیها المتحرک بنفسه بل

بغیره

انجام: فلذلک متى ترک البدن کان غایة فقط. فاذا حصل من انسان آخر فی هذه الرتبة کان عند ذلک هو جمیع المتقدمین.

چاپ: به کوشش جمال الدین العلوی، رسائل فلسفیه، نصوص فلسفیه غیرمنشوره (بیروت و دارالبیضاء، دارالثقافة و دارالنشر المغربیه: بی تا)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹/۱۵۵۷ عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، شماره ۲۰۶؛ خط: نسخ،

کا: حسن بن محمد بن محمد بن محمد النضر، تا: ۵۴۷ق، جا:

قوص؛ ۲ گک (۱۸۴پ-۱۸۵پ)، ۲۷ و ۳۲ سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵/۱۲۸۹ عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، ش ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، کا:

عبدالله بن محمد بن یحیی بن اصیغ انصاری، تا: ۶۶۷ق؛ ۱ گک

(۱۸۱-۱۸۱پ)، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۷ سم [عکسی ف: ۳-۶۴۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲/۲۹۱۲

آغاز: برابر؛ انجام: والیق. و بالجمله فلنعد قسما بنفسه من غیر

تقسیم.

بی کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲ گک (۲۰۸پ-۲۰۹پ) [ف: ۵-۳۲۴]

● الغرض و الغایة و الفائدة = الاثر و الغایة = الفائدة و

الغرض = الفائدة و الغایة / فلسفه عربی

al-ğaraḍ wa-l ḡāya wa-l fā'ida = al-aṭar wa-l ḡāya = al-

fā'ida wa-l ḡaraḍ = al-fāyidat wa-l ḡāya

فهرستگان نسخهای خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276261

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

ف: - [۲۴۵]

سطر مورب (۱۵×۸)، اندازه: ۱۷/۵×۱۱ اسم [ف: ۳۴ - ۱۶۵]

● الفرق بين الرواية والشهادة / فقه / عربی

al-farq bayn-ar riwāya waš-šahādi

مجتهد کرمانشاهی، محمد هادی بن عبدالرحیم، ۱۲۵۰ -
۱۳۳۶ قمری
mojtahed-e kermānšāhī, mohammad hādī ebn-e 'abd-
or-rahīm (1835 - 1918)

تاریخ تألیف: ۱۱ جمادی الاول ۱۳۲۰ ق

رساله استدلالی کوتاهی در فرق بین روایت و شهادت، که
مؤلف آن را دو چیز پنداشته است.

کرمانشاه؛ نجومی، سید مرتضی؛ شماره نسخه: مجموعه بدون شماره

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... ان هذه وجيزة في بيان الفرق
الرواية والشهادة لكي يتميز موردهما؛ انجام: و الايشكل الامر في
كثير من الوارد، ثم ان هذا آخر ما اردنا بيانه في المسألة و الحمد لله
اولا و اخرا ...

بی کا، بی تا؛ [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱ - ۲۸۱]

● الفرق بين الشهوة والارادة / فلسفه / عربی

al-farq bayn-aš šahwa wa-l irāda

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری
jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۲/۲۴

بی کا، بی تا [نشریه: ۵ - ۳۰۶]

● فرق بين صفات ذات و صفات فعل / کلام و اعتقادات /

فارسی

farq-e beyn-e sefāt-e zāt va sefāt-e fe'1

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī
(1628 - 1699)

بحث کوتاهی است در صفات الهی و آن که کدام ذاتی و کدام
فعلی می باشند.

آغاز: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى اما بعد باید
دانست که صفات مقدسه حقتعالی بر دو نوع است.

انجام: و در این مطالب سخن بسیار است و برای فرق میان
صفات ذات و صفات فعل گویا همین کافی باشد.

چاپ: همراه با چند گفتار دیگر او در هند چاپ شده.

[نسخه های منزوی ۸۱۶/۲؛ الذریعة ۱۶/۱۷۶؛ ریحانة الادب ۵/۱۹۶؛ مکتبه
امیرالمؤمنین ۱/۳۴۵؛ فهرستواره منزوی ۱۸۸/۶]

● الفرق بين الحيثية التقيدية و التعليلية / اصول فقه /

عربی

al-farq bayn-al ḥayṭīyyat-ut taqyīdiyya wa-t ta'īlīyya

کلباسی، ابوالمعالی بن محمد ابراهیم، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۵ -
قمری
kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832
- 1898)

رساله استدلالی مفصلی است در فرق بین جهت قید در حکم
شرعی و علت آن و مطالبی که متفرع بر آن می شود و این که
ممکن است گاهی این دو با یکدیگر در یک جا جمع شوند، در
«مقدمه» و چند «تمهید».

چاپ: مشار عربی، ص ۴۴۸؛ ایران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۷ ق،
رحلی، ۴۵ ص (ضمن رسائل ابوالمعالی)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۹۹۰/۴

آغاز: و بعد فهذه كلمات في الفرق بين الحيثية التقيدية و الحيثية
التعليلية و قد أتعبت البال مراراً بمرارات الفكر و الخيال؛ انجام:
كاجتماع زيد مع عمرو حيث أن كلا منهما دخيل في الاجتماع و
المعية ليس الا ... و الله العالم

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۲۷ گ (۶۰ پ-
۸۶ پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲ اسم [ف: ۱۸ - ۱۶۴]

● الفرق بين الرجال و النساء / فقه / عربی

al-farq bayn-ar rijāl wa-n nisā'

زنجانی، احمد بن عنایت الله، ۱۳۰۸ - ۱۳۹۳ قمری
zanjānī, ahmad ebn-e 'enāyat-ol-lāh (1891 - 1973)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۳۷۳ ق

در آن حدود ۱۴۰ فرق میان زن و مرد گردآوری شده است.

شرح و حواشی:

۱- الهدی الی الفرق بین الرجال و النساء؛ زنجانی، احمد بن عنایت الله
(۱۳۰۸-۱۳۹۳)

قم؛ زنجانی (آیه الله)؛ شماره نسخه: ۱۳۳/۲

آغاز: بسم الله. بعد الحمد و الصلاة اعلم ان بين الذكور و الاناث
بالخصوص بين الرجال و النساء فروقا كثيرة في الاحكام متفرقة في
ابواب الفقه و نحن ذكرنا جملة منها في كتاب فروق الاحكام مما
وصلت اليه يدي حين تأليفه ثم وجدت فروقا اخر فجمعت كلها
في كتاب «الهدى الی الفرق بين الرجال و النساء» مع ذكر الدليل
لكل منها فصار ذلك شرحا قبل المتن لما نحن بصدوره الان من
بيان مواضع الفرق مجردا عن الدليل فنقول ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ قطع: بیاض رقیعی [چند نسخه-

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276261

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳